

24/10/2022

Патријарх Порфирије: У темељу нашег богословског учења стоји реч Христова као корен

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије служио је 23. октобра 2022. године свету архијерејску Литургију у параклису Светог Јована Богослова на Православном богословском факултету у Београду.

Његова Светост Патријарх се том приликом обратио богословима, студентима и њиховим професорима:

-У име Оца и Сина и Светог Духа. Браћо и сестре, драги студенти и богослови, радујем се што смо се данас овде у овом нашем параклису, у овом храму, после дужег времена сабрали да се заједно молимо Богу, да служимо свету Литургију, да се молимо Богу једни за друге, за своје ближње, али и за спасење читавог света.

Ми смо чули данас неколико одломака из Новог Завета, из Посланице

апостола Павла и одломак из Јеванђеља по Луки. Господ је казао, а записао јеванђелист Лука, да како хоћете да вам чине људи тако чините и ви њима. Међутим, пре тога апостол Павле у Посланици Јеврејима, чули смо, каже: Не дајте се да будете заведени туђим учењима. Одломак из Јеванђеља по Луки јесте укратко, како се данас популарно каже, програм, систем правила или систем вредности по којима ми требамо да живимо, систем који можемо назвати учењем Христовим, тј. учењем Цркве, а самим тим и својим учењем. Апостол Павле опомиње да треба да се држимо овог учења, да не дозволимо да будемо заведени туђим идејама и туђим учењима. Увек је - ако је записано, значи и тада их је било - учења која су била заводљива и примамљива за хришћане пре свега због тога што су обећавала једноставан живот, комфоран живот, што су обећавала пречице којима се може доћи до циља. По правилу и тадашња учења, као и многа учења кроз векова, па многа и са којима смо ми суочени, имала су за циљ да уреде живот на земљи да буде нама лагодан и комфоран. Међутим, исти апостол каже да град у којем живимо, град овај у којем се сада налазимо, није постојан и да ми заправо чекамо онај који ће доћи. Тај који чекамо већ је Црквом и у Цркви дошао и ми у том граду већ сада и овде партиципирамо, а то опет јесте Црква Христова.

Дакле, Црква има своје учење које није напросто плод некаквих истраживања, ишчитавања књига, закључивања, није израз логике овог света. То учење није напросто само учење као својеврсна спекулација или теорија, него учење Цркве јесте заправо живот Цркве. Учење, тј. вера Цркве јесте израз искуства Цркве која је плод присуства Божјег међу нама и наше заједнице са Њим, нашег живота у Њему. То и такво искуство, у том смислу можемо рећи учење, није ништа друго него плод речи Христове у темељу живота Цркве, у темељу нашег живота, у темељу сваке наше речи, идеје, израза. У темељу сваког нашег богословског учења - онда када је оно аутентично и изворно - стоји реч Христова као корен. Она је извор.

Ево, чули смо и данас одломак из Беседе на Гори која је записана и у Матејевом Јеванђељу и која је веома јасна, експлицитна, конкретна. Све што је Господ у својој Беседи на Гори рекао могло би се сажети у једну реч, а то је љубав, љубав према Богу и љубав према ближњем. Међутим, живети у љубави и по љубави - тој крстоликој, двојединој: према Богу и према ближњем - није једноставно и не подразумева се само по себи да се може реализовати. Та и таква љубав захтева управо крст. Све оно што је логика овог света, све оно што је за похвалу у овом свету, све оно на шта нас подстиче овај свет: на живот по својој вољи, на успех, на богатство, на надметање, на супарништво... све то страно је речи Христовој, страно је

самим тим и систему вредности по којем ми православни хришћани живимо.

Позвани смо да живимо и треба да живимо! Тај крст и та љубав подразумева само превазилажење, преображај и опредељење за подвиг, за истинску и потпуну чистоту свеколиког човека. Нема унутрашње чистоте, нема унутрашње бистрине, нема унутрашње снаге и светлости ако се не трудимо. И поред свих својих слабости и немоћи треба да се боримо и за спољашњу чистоту или бар, у најмању руку, да знамо да нема аутентичне, истинске, христолике и боголике речи онда када се свецелим својим бићем као јединствена личност не трудимо, да се тако изразим, да и споља и изнутра усклађујемо себе са оним на шта нас Господ позива, да се уподобљујемо речи Христовој, да се уподобљујемо самом Христу. И зато слушајући реч апостола Павла, желећи да живимо њом, трудећи се да не будемо заведени туђим учењима, морамо непрестано, свакодневно и сваког тренутка и речју, и делом, и мишљу, и читавим својим бићем да се непрестано враћамо Извору, враћамо Корену, враћамо Христу, а самим тим да идемо заједно са Њим у будућност.

Логика Цркве јесте логика Христова. Она је у потпуној супротности неретко са логиком овог света која нас позива, једном речју, да устројимо свој живот у складу са самољубљем, са егоизмом, која нас позива да чинимо што нам је срцу драго, притом заборављајући да је неопходно и да је предуслов да чинимо оно што нам је срцу драго – а да би то било спасоносно црквено, јеванђељски и духовно – то срце мора да се чисти. Ако је срце помрачено разним и многим страстима, ако дозволимо да буде помрачено, онда је и оно што будемо желели да чинимо и оно што ћемо чинити биће помрачено, биће погрешно, биће живот који иде и води странпутицом.

На нама је као Цркви – Црква и постоји зато што је Христос са Њом, као Њена глава – да увек и изнова сведочимо реч Христову делом и речју, животом и речју, тј. животом који подразумева и подвиг телесни и подвиг унутрашњи, подвиг духовни, да знамо да ћемо наилазити на неспоразуме, да знамо да ћемо непрестано бити позивани да ми ускладимо себе и свој живот са разним теоријама које су пролазне, које су краткотрајне, са разним идејама и идеологијама, и да ћемо у том позиву често бити суочени са личним искушењем да ли смо људи ван овог времена и простора, да ли живимо у неким прошлим вековима или смо деца овог доба и овог века. Неретко ћемо чути да нисмо модернизовани, да треба да се реформишемо и тако даље и тако слично... И ту нам помажу речи апостола Павла који увек сведочи реч Христову, али се прилагођава својим слушаоцима. Често ће нам се чинити да

је по себи контрадикторан, да једнима говори једно, а другима говори друго, али не, будући да је укореењен у Христу, да је утврђен у Христу, да живи у Њему и са Њим, он се труди да се прилагоди епистемолошкој и гносеолошкој перцепцији, тј. предиспозицијама оних којима се обраћа.

Према томе, да бисмо били увек у духу Јеванђеља и речи Христове увек је веома важно да се трудимо и поред свих својих слабости, понављамо: падова и промашаја, кроз покајање да живимо у Христу, да откривамо Христа у себи, јер смо ми храм Духа Светог и Он ту борави, да отворимо простор да нам се Он непрестано открива. Тада нећемо имати проблем. Тада ћемо увек бити јасни и разумљиви, јер се не може светлост сакрити и бити невидљива и неразумљива онда кад на гори стоји.

Данас смо чули једно од, условно речено, правила које треба да буде правило нашег живота. Оно гласи: Како хоћете да вама чине људи, чините тако и ви њима. Није неопходно да трошимо речи на то да у корену и као садржај многих идеја и идеологија у најбољем случају стоји вредност равноправности и реципроцитета, у смислу да што ти учини други – чини и ти њему или ако си позајмио некоме нешто, логично је да очекујеш да ти се врати. Свет нажалост и поред тога што себи поставља та наизглед правична правила, рекло би се демократска правила, не живи по тим правилима. Говоримо сви о демократији, о правди, а где год да одемо, у било који део света, видећемо да свугде царује егоизам, самољубље, лицемерје, дволичност, да се једно мисли, друго говори, а треће чини. То није толико важно за нас. Довољно је да и сами имамо то искуство и да у исто време разумемо на шта нас позива Јеванђеље. Не позива нас на обичну етику која има своје наредбе и правила која казују шта је дозвољено или недозвољено, нити на неки јуритички контекст који исто тако има своја правила, него нас позива на ризик љубави, на *salto mortale*, на ризик љубави који се темељи на љубави према Христу, али пре свега на Христовој љубави према нама, на вери и поверењу Христовом у човека, на основу кога анализирамо своју веру и поверење. Распети се није једноставно, али у распећу и у крсту већ се налази и победа.

Нека би Бог дао да увек слушајући реч Христову њом живимо, да нам она буде садржај и да слушајући Беседу на Гори знамо да нам тамо Господ није обећао млеко и млеко овде на земљи, него нам нуди крст, који је крст Његов, а Он сам каже: Ко хоће да иде за мном нек узме крст свој и пође за мном. У том крсту, у тој одлуци, у том првом кораку већ се налази и искуство тријумфа, искуство победе и искуство васкрсења. Нека крст Христов буде наш пут, наш живот и наш садржај, јер онда смо и ми Христови и све што је Његово постаје

